

IMPROVIZĀCIJAS PROGRAMMA

1. KLASEI

MIKC NMV Emīla Dārziņa mūzikas skolas skolotāja

Marina Gribinčika

I semestris

1. stunda

Kas ir improvizācija

- ☞ Cilvēka runa kā mūzikas melodijas pamats.
- ☞ Vārds – intonācija.
- ☞ Runājama frāze un muzikāla frāze.
- ☞ Dialogs.
- ☞ Emociju izpaušana cilvēku runā un mūzikā.

2. stunda

Klaviatūras iepazīšana

- ☞ Melnie taustiņi.
- ☞ Jēdziens **pentatonika**.
- ☞ Improvizācija pa melnajiem taustiņiem. Frazēšana, dialogu veidošana.
- ☞ Muzikālo gleznu izveidošana pentatonikā.

3. stunda

Klaviatūras iepazīšana

- ☞ Baltie taustiņi.
- ☞ Jēdziens **TONIKA**.
- ☞ Diatoniskā improvizācija mažorā un minorā.
- ☞ Frazēšana, dialogu un ansambļu veidošana.

4. - 5. stunda

Jēdziens skaņkārta. Tonis (T), pustonis (P)

- ☞ Tonis pustonis kā skaņkārtu izveidošanas materiāls.
- ☞ Eksperimenti ar T un P.
- ☞ Veidosim jaunas skaņkārtās.
- ☞ *Veselu toņu skaņkārta*. Improvizācija *veselu toņu skaņkārtā*.
- ☞ Muzikālo gleznu izveidošana *veselu toņu skaņkārtā*.

6. stunda

Jēdziens skaņkārta. Tonis pustonis

- ☞ Pamazināta skaņkārta, izveidošana, improvizācija.
- ☞ Muzikālo gleznu veidošana *pamazinātā* skaņkārtā.

7. - 8. stunda

Jēdziens skaņkārta. Tonis pustonis

- ☞ Savu skaņkārtu būvēšana.
- ☞ Stāsts par O. Messianu, komponistu kurš rakstīja tikai savas izdomātas skaņkārtas.
- ☞ Savas skaņkārtas veidošana ar uzlīmju palīdzību, atzīmē tos uz taustiņiem, improvizē.

9. stunda

Jēdziens ostinato

- ☞ Improvizācija ar ostinato. Ar saviem, specialitātes instrumentiem.

10. stunda

Jēdziens ostinato

- ☞ Diatoniskā improvizācija (Fa maž.; Sol maž.; Re maž.)
- ☞ **Melodija ar pavadījumu**, kura balstās uz ostinato principiem.
  - Ostinato pavadījums ar noturīgiem t5 un t4.
  - Ritmu ostinato pavadījums.

11. stunda

Ansambļa improvizācija

- ☞ -Diatoniskā ansambļu improvizācija tonalitātēs līdz 2 zīmēm, ar pavadījumu, kurš balstās uz ostinato principiem un noturīgiem t5 un t4.

Kas ir ansamblis?

- ☞ Fons un solists. Kāda loma ir solistiem, un pavadītājiem.
- ☞ Dialogu veidošana starp diviem vai vairākiem solistiem.

12. - 13. stunda

Ansambļa improvizācija

- ☞ Jēdzieni *metrs un ritms*. Metro-ritmiska improvizācija.
- ☞ *Tembrs*. Tembri un tembru kontrasti kā mūzikas kompozīcijas veidošanas līdzekļi.
- ☞ Improvizācija - spēle ar metrisko pulsāciju pamatā.

1. spēle

Bērni sadalās pa grupām, katrai grupai vienkāršie instrumenti ar līdzīgiem tembriem. Diriģents dod metrisko pulsāciju, "ieslēdz" un "izslēdz" tembra grupu pēc sava uzskata. Kad diriģents pabeidz savu "skaņdarbu" viņš iedod diriģenta nūjiņu nākamam bērnam, bet pats aizņem viņas vietu pie instrumenta.

2. spēle

Līdzīgi kā pirmās spēles variants, tikai diriģents "ieslēdz" un "izslēdz" nevis visu grupu, bet atsevišķas instrumentus pēc sava uzskata.

3. spēle

Līdzīga otrajai, diriģents vairs nedod metrisko pulsāciju, tikai "ieslēdz" un "izslēdz" tembrus, bērni veido savu improvizāciju, mācoties pielāgoties un reaģēt uz impulsu, ko iedot pirmais spēlētājs.

14. - 15. stunda

Alternatīvā mūzikas pierasta metode

Ornaments un zīmēšana, kā mūzikas pierakstīšanas veids

Muzikālais tembrs un krāsas. Trenējām prasmi atrast radnieciskus un kontrastējošus tembrus

- ☞ Zīmē partitūras un pēc tam tās izpilda.
- ☞ Sacer zilo mūziku, brūno mūziku, sarkano un dzelteni mūziku.

(ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles un/ vai izmantojot vienkāršos mūzikas instrumentus.)

II semestris

16. - 17. stunda

Mainīga skaņkārta

Paralēlais – Mažors un minors. Trijskaņa uzbūve

- ☞ Improvizācija dabiskajā mažorā un minorā.
- ☞ Novirze paralēlā skaņkārtā, mainot toniku vai noturīgo t5.
- ☞ Novirze paralēlā skaņkārtā mainot trijskaņus (pieliekam m3 zem vai virs l3).
- ☞ Improvizācija žanrā “Šupuļdziesma” taktsmērs 2/4.

18. stunda

Vienvārda Mažors un minors. Trijskaņa uzbūve

- ☞ Improvizācija Do mažorā - do minorā (ar uzlīmju palīdzību).
- ☞ Improvizācija žanrā “Maršs” taktsmērs 4/4.

19. - 23. stunda

Jēdziens forma

- Vienkāršas simetrijas un līdzsvara likumi dabā un mākslā.
- Perioda uzbūve.

Laikā izjūta mūzikā trenējot dažādās improvizācijas spēlēs:

- ☞ Improvizācija “Dzejolitis” (ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles).
- ☞ “Pelnrušķītes pulksteņi” spēle ar vienkāršiem instrumentiem.
- ☞ “Solistu stafete” - ansambļu improvizācija diatoniskās skaņkārtās (ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles).

23. stunda

Tetrahordi folklorā

- ☞ Improvizācija folkloras žanrā izmantojot 1 un 2 tetrahordu (ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles).

24. - 25. stunda

Tetrahordi klasiskajā mūzikā

Jēdziens Dominante - V pakāpe kā otrais pēc nozīmes noturības centrs tonalitātē - D53. Harmoniskais un melodiskais minors

- ☞ Improvizācija uz basso ostinato - "CATABASIS"* - II minora tetrahords (ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles).

*Catabasis- ir baroka laikmeta retoriska figūra, -basa ostinato, lejupejošais otrais minora tetrahords, piemēram: a-g-f-e.)

26. stunda

- ☞ Metroritmiskā un tembrālā – improvizācija.
- ☞ Spēlēsīm improvizāciju, izmantojot priekšmetus, kas nav mūzikas instrumenti.

27. stunda.

Alternatīvā mūzikas pieraksta metode

- ☞ Stripsody <https://www.youtube.com/watch?v=0dNLAhL46xM>

28. - 29. stunda

Intervālu apvērsumi

- ☞ m 2 - 17
- ☞ 12 - m7

Skaņdarbu-improvizāciju sacerēšana un pierakstīšana ar *stripsody* metodi (ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles).

30. stunda

Intervālu izmantošana

- ☞ Skaņdarbu - improvizāciju sacerēšana izmantojot t8, *nošu pieraksts pēc izvēles* (ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles).

31. stunda

Intervālu izmantošana

- ☞ Skaņdarbu - improvizāciju sacerēšana izmantojot t4, t5 intervālus,

nošu pieraksts *pēc izvēles* (ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles).

32. stunda

Intervālu semantika

☞ Skaņdarbu - improvizāciju sacerēšana izmantojot tritona intervālu, nošu pieraksts *pēc izvēles* (ar specialitātes instrumentiem pēc izvēles).

33. stunda

Pārbaudes stunda kura bērni demonstrēs savas prasmes orientēties un improvizēt diatoniskajā skaņkārtā, ka arī paralēlajā mažorā un minorā, izmantojot ostinato un noturīgos intervālus t5 un t4. Izjust muzikālo formu. Improvizēt ansablī (tonalitātēs līdz 2 zīmēm).

☞ Pārbaudes stunda notiek koncerta veidā. Katrs bērns pats izvēlas kādā veidā vēlas piedalīties un ko no apgūtas programmas vēlas pāradīt. Gadījumā, ja bērns ir ļoti kautrīgs, viņš var piedalīties tikai grupas improvizācijā.